

Idejöttem, hátha valami megváltozik

regényrészlet

Legfeljebb harminc kiló, a kulcscontján megfeszült a ráncos bőr, a lapockái apró, csökevényes szárnyak. A pálcikalábai kilógtak a takaró alól, a szeme szürke, vizenyős. Az utolsó képem róla. Ötödször vagyok ebben a kórteremben. Az ágy üres, de látom a lepedő gyűrődéseit, a test körvonalait. Csak suttogni tudott, a padláson két csirke, a hűtőben találsz minyont, valami bacilus van a levegőben, valami nagyon kevés a szervezetemben. Néztük egymást, ő beszélt. Úgy beszélt hozzám, mintha a lánya lennék, aztán a férjét kereste, szidott. Forgasd el a tévét, hogy jobban lássam, de itt nem volt tévé, csak gurulós szekrények és infúziós állványok. Az ablakrácson túl kémények halvány füstje, a párkányon galambok. A galambokról azt hitte, a rokonai, akik el akarják venni tőle a pénzét. Közben rázkódott, a fogai összekoccantak a szájában. Reszkető csontváz, egy csomag szétszóródott francia draszté. Nem engedem be őket, nem engedek be senkit, kincsem. Kincsem. Ugyanazzal a hangsúllyal ejtette ki a szót, mint húsz évvel ezelőtt. Öntudatlanul ült az ágyon, párnákkal felpolcolva, egy másik világban, mégis felismert. Kirázott a hideg.

Nem értettem, hogyan élte túl az első éjszakát. Alig volt pulzusa, és az állapota azóta sem javult számottevően. Szerettem volna optimista lenni, de sajnos nincsenek csodák. A hűtőszekrény bekapcsol, a zúgás elnyomja a doktor hangját, a háta mögött piros műanyag macska integet. Anyámtól tudom, hogy a piros szín az egészséget jelképezi. A gázcsövekről színes girlandok lógnak, a függönyrúdon karácsonyi égősor, a kanapén pálmafás plédék. A doktor csillogó szemüvegerete. Megpróbálom kibetűzni a nevét, de csak a piros keresztet látom az ingzsebére csíptetett kártyán. Bemutatkozáskor drága hölgyemnek szólított, megszorította a kezemet, és csak nehezen engedte el, közben hosszan a szemembe nézett. Ez a legrosszabb típus. A hangja távoli, színtelen, a beteg vércukorszintje, a beteg veseelégtelensége, a beteg szívmeagnagyobbodása. Beteget emleget, de úgy érti, halott. Fogadja részvétem. Nem hittem volna, hogy könnyezni fogok. A világ legszomorúbb társalgója. Egymáshoz csavarozott várótermi székek, gumitalpú mankók, összecukott tolokocsik, nincsenek csodák. A defibrillátor mellett tökéletes férfi felsőttest. Csukott szemű, meztelen, kar nélküli terminátor. A vállcsonkban csavarfurat, duzzadó mellizmok, fénylő műanyag mellbimbók, bordák, köldök. A doktor a kezét nyújtja.

Egy hónapig tartott az egész, az alatt szinte semmit sem változott. A ráncai elernyedtek, az arcán tucatnyi tyúktaréj. Szórszálak az állán, talán még most is növekszenek. A bőre mintha átlátszó lenne, kirajzolódnak a csontjai. Halványvörös foltok a nyakán, a vállai kilógnak a lepedő alól. A neonfényben mintha vibrálna az arca. Amikor még élt, mindig ugyanolyan tekintete volt, dacos, férfiasan kemény vonalak. Szeretném még egyszer látni a szemét, hátha találok benne valamit, együttérzést, magyarázatot, de minden üres. A falicsapból csöpög a víz. Valaki a folyosón csoszog. Szürke fémszekrények, gurulós fémkocsik, hideg. Idejöttem, hátha valami megváltozik, de nem történt semmi.

Az elkerített tölgyesben dámszarvasok ácsorognak. A drótkerítésbe kapaszkodom, soha nem láttam még ilyen közlelől őket. A hímek agancsa bársonykorona, mohával benőtt lapát, a szemükben beletörődés. Megbabonáz az állatok egykedvű kérdése, visszaöklendezik az ételt, majd újra lenyelik. Képesek napi nyolc órán keresztül ezt csinálni. Legszívesebben átmásznék a kerítésen, lefeküdnék a dámszarvasok közé. Szalmát rágnék, várnám az estét, az éjszakát, a reggelt, a hajnali harmatcseppeket, a friss szalmát a vadetetőben. Így telnének az órák, a napok. Az égbolt halvány drapéria, belesimul a napfény, a levegő lassan melegíti az arcomat. Körülöttem minden kora tavaszi zöldben. Ha sokáig nézem a dámszarvasok pötyyeit, elszédülök.

Anyám kocsija bármelyik pillanatban befordulhat a parkolóba, nem szokott ennyit késni. A narancssárga szatyrot szorongatom, még mindig nem kopott le róla a Centrum Áruház felirat. Nagyanyám kórházi holmijai, a nővér nyomta a kezembe. Nem volt erőm átnézni, csak annyit láttam, hogy benne van a kedvenc hálóingje, amit saját maga hímzett. A kedvenc hálóingje, a kedvenc csárdája, a kedvenc vadpörköltje. Megkondul egy harang, még mindig csak dél, jó lenne már túlesni ezen a napon.

Anyám rendel egy kávét, a csárda előtti hosszú egyenesben majdnem elaludt. Ez hiányzott volna csak, még egy autóbaleset. Egyedül vagyunk az étteremben. Halkan szól a rádió, a konyhán arról beszélgetnek, hogy ki kellene próbálni a robotot. A bejárat mellett régi kredenc, üveges vitrinnel, lakkozott székek, elektromos gyertyák. Az étlapot lapozgatjuk, a félkilós műbőr mappában laminált oldalak, zsírtól ragacsos műanyag, baconos sertésszelet, kijeji jércemell, cigánypecsenye, betyártál. Anyám szerint gyerekkoromban szerettem, ha itt ebédeltünk. Én nem emlékszem másra, csak a vadasparkra, a gesztenyepürére, és az általános iskolai ballagásom bankettjére. Az ünnepség végén apám Balogh Julcsit ölelte, összetévesztett vele.

Közöttünk egy ideje a halál jár. Egyikünk sem gondolt bele, mi lesz akkor, ha nagyanyám meghal. Megbénít a tudat, hogy el kell intézzük a temetését, apámról nem is beszélve. Tudom, hogy anyám is ugyanerre gondol, miközben gépiesen beszél arról, mikor evett utoljára brassói aprópecsenyét. Én cézár salátát rendeldek, kevés öntettel, ha végre megjelenik a pincér. Az anyám feje fölött lógó

festményen karikás ostort pörget egy csikós. Felhozom anyámnak az integető macskát, de rögtön megbánom. Semmiről sem akar tudni, ami a nagyanyámmal kapcsolatos. Egyikünk sem akar beszélni arról, ami az elmúlt néhány hónapban történt. A csipkefüggönyön keresztül látom, hogy a dámszarvasok az itató körül gyülekeznek, a kemence előtt zümmögve gurul el egy robotporszívó.

Az otthon nemcsak a pokol. Szánkózunk, tollasozunk, társasozunk. Megnézzük a Toy Storyt a városi moziban, kapok pattogatott kukoricát, anya nevet. A nappaliban apámmal Első Emeletre táncolunk, a kezéből mikrofont formál, éneklí a refrént. A karácsonyfa tetejére minden évben én tehetem fel a csúcsot. Apa felemel, kalimpálok a levegőben, eljátszom, hogy félek. Verset szavalok a szomszédoknak, én szavalok a legjobban a lakótelepen. A lakótelepen megnyílik a kisbolt, bevezetik a kábeltévét, anyám videóra veszi a klipeket az MTV-ről. Apámmal nézzük a Sky Channelt, egyetlen szót sem értünk az adásból, de amikor a műsorvezető nevet, mi is nevetünk. A zsebpénzemből tölcseres jégkrémeket veszek. Ellopom anya sminkkészletét, összekenam magam a rúzzsal. Nézd, anya, nem jön le a körömlakk, hiába sikálom. Bújócskázunk a panelek között, a legjobb hely a lépcsőházak alatti sötét betonkocka. Tíz, kilenc, nyolc, hét, eltakarom a szemem, eljátszom, hogy nem félek, alig várjuk, hogy apa kiküldetésbe menjen, hogy bárhová elmenjen, hogy végre elbiciklizhessünk anyával a kínai büfébe. Még újak a székek, csípi az orromat a műanyag szag. Nézd, anya, beleáll a kanalam a ragacos lébe, pedig ez egy leves. Közelebről megnézve répareszelék, gombadarabok, húscafatok, téglalapok, kockák. A téglalapok bambuszrügyek, a kockák tofudarabok. A fafűlgombán nevetek. A kínai néni mögött integető macska, a kezemben szerencsesüti, amit el kell törni. Hat, öt, négy, megesszünk egy zacskó dianás cukorkát, és berúgunk tőle, nevetünk. Vagy azt képzeljük, hogy berúgunk tőle, és nevetünk. Én is kapok egy lakkcipőt, aminek kopog a sarka, azzal alszom, abban megyek az üvegviszaváltóhoz, apa leszid miatta. Fára mászunk, íjat készítünk, sokszor találok a céltábla közepébe, a fiúk irigykednek. Felraknak a kismotorra, robogunk, köhögünk, porzik utánunk a dűlő. Estig csavargunk a kukoricatáblák között, apa leszid miatta. Arany alma arany ágon, mi a legszebb a világon, anyával esténként verseket szavalunk, együtt énekeljük az angol ábécét, tanuljuk a számokat, three, two, one, aki bújít, aki nem, megyek.

Az elsuhanó fák ágaiban nagyanyám kezét látom. A göcsörtös, kerges bőrét, a szeme a felhőkben úszik. Kopár, fénytelen táj. Leeresztett sorompók, néhány csillogó sárfolt. A fémoszlopok földbe ásott robotok, a villanykábelek a végtelenben találkoznak. Madarak alszanak a távvezetékeken, apró, fekete hangjegyek az alumíniumszürke égen. Milyen jó volna, ha most itt lennél.

Neonok vibrálása, nagyanyám jéghideg bőre. Míntha áramütés ért volna, amikor megérintettem a karját. Még most is összerázkódom, ha erre gondolok, bizsereg a lábam, a karomon feláll a szőr. Csak a testem reagál, dermedten nézem,

idegen. Belül üres héj vagyok, mintha elfelejtettem volna, mit jelent érezni. Az aszfaltra leszáll a pára, a szürkületben minden fekete-fehér. Az árok mentén sűrű bozótos, kettéhasított fatörzsek nyúlványai. A táj csupa sebesülés. Lánctalponyomok a földbuckák között, lezárt bekötőutak egymás után. Az út szélén fabódék, figyelmeztető táblák, megállni tilos, belépni tilos. Életveszély, halálfej, sár és sár és sár és sár. A katonai gyakorlótér élettelen pusztaság. Seholy állat, egy virág, egy szín. Nem fékezek a kanyarokban, csak leveszem a lábam a gáزرól, apám büszke lenne a mozdulataimra. Ezek nem is kanyarok, ezek csak enyhe íránymódosítások. A kocszi rázkódik a bukkanókon. Világoszöld kartonfenyő a visszapillantó tükrön, narancssárga szatyor az anyósülésen. Szorít a mellkasom.

Monoton út, egyik falu a másik után, bármelyik lehetne. A templomnál jobbra, át a patak fölött, az autóröncs mellett, az italbolt előtt, az utolsó utcáig. A házszorral szemben kukoricatábla, az árok mentén sűrű bozótos, madarak alszanak a távvezetékeken, a villanykábelek a végtelenben találkoznak, egyik falu a másik után. Gyerekkoromban a nyarakat a nagyanyámnál töltöttem, az ötödik ház az utolsó utcában. A csibékhez nyúlni tilos, a kukoricadarálót bekapcsolni tilos, nehogy levágja a karomat a gép. Egyik nap a karomat, másik nap a kezemet, a nagyanyám hol a kezemet mondta, hol a karomat. Átkarolok a kismotoron, a fejemet a hátadhoz szorítom, robogunk, ez is tilos, letöröm a kezedet, ha még egyszer elmész velem. Hátra kötöm a sarkadat, szíjat hasítok a hátadból. Másnap fánkot süt, kenhetek rá lekvárt, kakaókrémet is, mosolyog, megsimogatja az arcomat. Csak meg ne éged a nyelvedet, kincsem. A sparheltben lassan elalszik a tűz, a tetején kattog a vaslemez. A bojler mellett bekeretezett kép, a nagyapám egyenruhában, puskával az oldalán. Anyám szerint szerettem őt, de én nem emlékszem semmire. A nagyanyám egyik kezében fakanál, a másikkal simogat. Érzem az ujjait a bőrömmön, honnan jön ez a hideg.

Nagyanyám körvonala az üres kórházi ágyon, nagyanyám holtteste a kórház alagsorában. A hímzett hálóing és a fejemben visszhangzó tébolyult suttogás. Látni anyámat, érezni a törekenységét, miközben apám ott kísért közöttünk. Még egy temetés. Kétszázhetven kilométer, keresztül a pusztán, aztán a dombokon. Felkanyarodom a keskeny, meredek utcába, remeg a lábam, amikor behúdom a kéziféket. Felvillan a karórám számlapja, a pulzusom kilencvennyolc. Nem szállok ki a kocsiból, csak nézem a sötét ablakokat, a kerítéslécek körvonalait. A mi házunk. Az erdő felől rávilágít a hold, fátyolos, enyhe fény, a szemem lassan hozzászokik. Az éjkék égbolton ezer csillag világít. Néhány sötét folt, a kémény tömbje, a fenyőfák szabálytalan nyúlványai. Hetvenkilenc. A szélvédő lassan bepárasodik a leheletemtől. Kiszállok a kocsiból. Rozsdás, súlyos vaskilincs, a faragott nagykapun tizenkét tulipán alakú lyuk. Belenézek az egyikbe, az udvar sötétjébe, a semmibe. A következő lépésnél bekapcsol a mozgásérzékelő.

Nagyanyám kegyetlen volt. Annyiszor próbáltam szépíteni ezen, hiszen mégis csak a nagyanyám. A család az család, de a nagyanyámmal kapcsolatban ez a szó sosem jutott eszembe. Eleinte csak feküdt a hátán. Hálóingben, bepelenkáz-

va kalimpált, mint egy újszülött. Máskor felpolcolták, összefüggéstelen dolgokat suttogott. Aztán elment a hangja. A semmibe révedve tátogott, nem tudtam eldönteni, hogy mondani akar valamit vagy csak levegő után kapkod. Banán és joghurt, ezeket lehetett beleerőltetni. Eltűnt a szájában a műanyag kanál, percekig csócsált, cuppogott, mit lát a plafonon, Erzsike néni. A nővérek bársonyhangú angyalok. Mi az úristent néznék, nincs ott semmi, válaszolta volna nekik a nagyanyám. A fél országot átutaztam miatta. Apám nem jöhetett, pedig neki kellett volna ott lennie, az ő anyja. A századik dolog, ami miatt gyűlölöm, pedig húsz éve nem láttam. Nekem kellett odamennem, odatelefonálnom, senki más nem maradt.

Huszonegy fokra állítom a termosztátot. A gázkazán belobban, a ventilátor felpörög, túl késő van, nincs kedvem begyújtani a cserépkályhát. Egyedül olyan más. Nekidőlök a kályhának, hideg. Amióta lebontották a kultúrházat, mindenki fával fűt. Ingyen elvihető faanyag, irodabútorok, moziszékek, a ruhatár hosszúsútság pultja. A kályhában minden elég, gumiabroncs, ruhaadomány, könyv. Nem lehet mindent elégetni, de hiába mondjuk. Tönkreteszi a kályhát, elorsvasztja az agyat, rákkeltő, és akkor mi van, túl érzékeny a ti városi orrotok. Nyáron a vágóhíd, télen az eltűzelt hulladék orrfacsaró szaga. A bűznek nincs mértekegysége, nem lehet műszerekkel mérni. Mindig itt volt, és mindig itt lesz. Az ablakon páralecsapódás, a hold sárga folt. Cukor álmában nyújtózkodik, mézet csurgatnak a teába, a hátam lassan felmelegíti a cserépkályha oldalát. Jó volna, ha most itt lennél.

Az erdőben biciklizem. A kerék csúszkál a sárban, a váz nyikorog alattam, meg kellene olajoznom a biciklit. Nyikorog a lánc, pedig az erdőben nem is szoktam biciklizni. Nyikorognak a fák, hol a gépszír, a kunyhóban, hol a kunyhó. A fák ágai göcsörtös, nyikorgó karok, ölelnek, megragadnak, elhajítanak. Nagyanyám hideg keze, a kezének nyoma az arcomon. Piros bicikliváz, piros pixelek, a két szám között villogás, nulla, kettő, kettőspont, kettő, hét. Nagyanyám nyikorgó pálcikalábai. Kinyitom a szemem, hangosan nyikorog a bicikli, pedig nem is ülök rajta. Világítanak a számok a digitális ébresztőórán, felhúrom a kabátomat, nyikorog a lábam a gumicsizmában. Két óra huszonzét perc, négy fok celsius, kibotorkálók az ajtón, felébreszt a hideg szél. Füst száll fel a magasba, a fák koronája körül gomolyog. Orion, Nagymedve, csillagok, fénylő csend. A teraszról dereng a kunyhó, szél rángatja az ajtaját, nyikorognak a zsanérok. Leakasztom a kulcsot a kampóról, és elindulok felfelé a téglából kirakott ösvényen. A lábam cuppog a gumicsizmában. A kert végén vadsövény, sűrű bokrok, azután az erdő. Áthatolhatatlan, fénytelen falanszter. A kunyhó mellett a som apró csomókban virágzik. A szél tépdesi a göcsörtös ágakat, csak néhány vékony törzs mozdulatlán. Két csillogó pont a sötétben. Nyikorognak a zsanérok, halk fújtatás a bokrok között, lélegzetvételek dermesztő hangja. Nem vagyok egyedül. A csillogó pontok szemek, vékony törzsek, egy agancs koronája.